

3.4. Trh práce

Jedním ze základních ukazatelů, který se vztahuje k problematice trhu práce, je tzv. míra ekonomické aktivity, která vyjadřuje podíl ekonomicky aktivních osob na počtu osob starších 15 let. K 1. 3. 2001 převážila celková míra ekonomické aktivity Olomouckého kraje v městském prostoru (61,7 %) nad totožným ukazatelem venkovského prostoru (58,9 %) o 2,8 procentních bodů. Vyšší míru ekonomické aktivity zaznamenaly jak všechny okresy, tak správní obvody obcí s rozšířenou působností v oblasti měst. Nejvyšší rozdíl mezi oběma prostory zaregistrovalo v okresním srovnání Prostějovsko a Přerovsko (shodně 3,4 procentního bodu), nejnižší rozdíl mezi venkovem a městem zaznamenal okres Olomouc (1,6 procentního bodu). Ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností vykázaly nejvyšší míru ekonomické aktivity v městském prostoru Mohelnice (63,5 %) a ve venkovském prostoru Olomouc (61,3 %).

Tab. 3.4.1 Vybrané ukazatele z oblasti trhu práce

Zdroje: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, SLDB 2001

	Ekonomická aktivita podle SLDB 2001				Nezaměstnanost k 31. 12. 2008				Změna míry nezaměstnanosti ²⁾ k 31.12. (2008 - 2000) (procentní body)	
	míra ekonomické aktivity (%)		pracovní místa na 1 000 zaměst- naných osob		míra nezaměstnanosti ¹⁾ (%)		počet uchazečů o zaměstnání na 1 volné místo			
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Olomoucký kraj	58,9	61,7	567,1	1 165,5	7,41	6,52	24,7	6,3	-4,85	-4,67
v tom okresy:										
Jeseník	61,0	63,0	736,4	1 039,9	15,51	9,06	77,2	17,5	-0,83	-2,48
Olomouc	60,6	62,2	530,6	1 222,5	6,69	5,62	39,8	5,1	-5,76	-5,26
Prostějov	56,5	59,8	552,3	1 226,7	5,22	4,32	16,1	7,9	-5,16	-5,70
Přerov	58,4	61,8	585,4	1 152,9	7,35	7,82	15,5	7,1	-5,36	-5,47
Šumperk	59,4	61,2	567,5	1 071,6	8,57	7,48	27,0	5,7	-3,77	-2,81
v tom SO ORP:										
Hranice	59,4	62,5	678,9	1 206,0	6,17	6,54	11,9	4,8	-5,69	-5,65
Jeseník	61,0	63,0	736,4	1 039,9	15,51	9,06	77,2	17,5	-0,83	-2,48
Konice	54,8	61,0	548,5	1 053,2	7,08	5,52	27,8	44,0	-6,82	-6,43
Lipník nad Bečvou	60,0	60,1	458,1	1 100,0	8,88	11,51	24,3	7,8	-5,28	-3,36
Litovel	58,7	62,3	636,1	993,8	6,55	5,67	28,5	6,3	-7,59	-7,89
Mohelnice	59,8	63,5	595,4	1 189,3	9,66	7,25	288,0	8,5	-2,26	-1,84
Olomouc	61,3	62,4	481,8	1 287,1	5,45	5,06	29,0	9,0	-5,11	-5,05
Prostějov	56,8	59,8	553,1	1 236,5	4,88	4,25	14,4	7,5	-4,85	-5,66
Přerov	57,4	61,8	561,5	1 142,8	7,65	7,73	15,8	7,8	-5,17	-5,70
Šternberk	60,9	61,9	484,6	971,9	8,12	8,03	56,2	31,8	-7,15	-4,14
Šumperk	59,6	60,7	626,2	1 044,0	8,83	7,61	20,1	5,5	-5,15	-3,06
Uničov	60,8	61,3	591,7	1 071,2	9,97	7,95	274,0	1,0	-4,76	-6,94
Zábřeh	59,2	61,3	489,2	1 069,4	7,80	7,26	27,0	5,2	-2,79	-2,73

¹⁾ v současně platné metodice (podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání na ekonomicky aktivním obyvatelstvu SLDB 2001)

²⁾ v metodice roku 2001 (podíl uchazečů o zaměstnání celkem na ekonomicky aktivním obyvatelstvu SLDB 2001)

Dalším významným indikátorem trhu práce je počet pracovních míst. Pro zajištění srovnatelnosti jednotlivých okresů a správních obvodů byly údaje přepočítány na 1 000 zaměstnaných osob, které měly na daném území podle SLDB 2001 své bydliště. Zatímco ve venkovském prostoru Olomouckého kraje připadalo k 1. 3. 2001 na 1 000 zaměstnaných osob 567,1 pracovních pozic, v městském prostoru to byl více než dvojnásobek (1 165,5 pracovních pozic). V rámci tohoto ukazatele dosáhl nejvyšší hodnoty v meziokresním srovnání venkovský prostor Jesenicka (736,4) a městský prostor Prostějovska (1 226,7). Počet pracovních míst na 1 000 zaměstnaných osob na venkovech správních obvodů obcí s rozšířenou působností kolísal v rozmezí 458,1 (Lipník nad Bečvou) až 736,4 (Jeseník). Při pohledu na oblast měst Olomouckého kraje zjistíme, že pouze ve dvou správních obvodech ORP byl relativní počet pracovních míst nižší než počet zaměstnaných osob, a to v Litovli a ve Šternberku.

Míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2008 byla zachycena v průběhu složitého hospodářského vývoje a odpovídala tehdejšímu, postupně se zhoršujícímu stavu. Extrémních hodnot bylo dosaženo pro tuto problematiku v tradičních lokalitách. Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve venkovském i městském prostoru náležela okresu Jeseník, nejnižší míra nezaměstnanosti patřila v obou sledovaných prostorech okresu Prostějov. Ze srovnání venkovské a městské části kraje vyplynulo, že počet uchazečů na jedno volné místo převyšoval u venkova Olomouckého kraje téměř čtyřnásobně. Nejoptimističtější stav ve venkovském prostoru evidoval okres Přerov (15,5 uchazečů na 1 volné místo), v městském prostoru okres Olomouc (5,1 uchazečů na 1 volné místo), jednoznačně nejhorší postavení měl v obou prostorech okres Jeseník.

Tab. 3.4.2 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva podle pohlaví a věku k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

v %

	Míra ekonomické aktivity									
	muži		ženy		celkem ve věku					
					15 - 24 let		25 - 54 let		55 - 64 let	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Olomoucký kraj	68,1	69,6	50,1	54,4	49,5	46,6	88,7	90,5	27,2	35,3
v tom okresy:										
Jeseník	70,1	70,0	52,1	56,4	49,2	47,9	89,0	90,9	23,9	31,8
Olomouc	69,7	70,1	51,8	55,1	50,2	45,4	89,8	91,0	30,1	39,9
Prostějov	65,4	68,0	47,9	52,6	49,0	47,7	86,8	88,8	27,4	35,0
Přerov	68,2	70,0	49,1	54,3	48,8	46,3	89,3	91,4	26,2	33,9
Šumperk	68,4	69,0	50,6	54,0	49,9	48,2	88,7	89,9	24,2	29,6
v tom SO ORP:										
Hranice	69,1	70,2	50,1	55,4	46,9	45,4	89,6	91,4	24,8	32,8
Jeseník	70,1	70,0	52,1	56,4	49,2	47,9	89,0	90,9	23,9	31,8
Konice	63,9	68,7	46,2	53,8	48,6	50,0	88,0	88,3	24,2	30,8
Lipník nad Bečvou	69,5	68,6	51,0	52,2	48,4	44,1	91,9	91,9	28,7	30,1
Litovel	67,2	70,7	50,2	54,1	49,8	48,4	88,2	91,0	30,7	34,7
Mohelnice	68,5	71,2	51,3	56,5	50,5	49,8	89,9	92,6	22,3	30,1
Olomouc	70,6	70,4	52,3	55,2	50,2	44,8	90,8	91,2	31,2	41,9
Prostějov	65,7	67,9	48,3	52,5	49,1	47,6	86,6	88,8	28,0	35,1
Přerov	67,3	70,2	48,0	54,2	50,2	46,9	88,4	91,3	26,4	34,7
Šternberk	69,2	69,1	52,6	55,1	52,2	47,7	88,6	89,7	28,7	35,1
Šumperk	68,3	68,5	50,8	53,4	51,3	48,3	87,3	89,0	26,0	30,0
Uničov	70,5	68,7	51,6	54,2	49,4	45,3	89,3	91,2	26,4	30,9
Zábřeh	68,3	69,0	50,2	54,1	48,0	46,7	89,8	90,7	23,0	28,0

Výše zmíněnou míru ekonomické aktivity lze dále posuzovat z různých hledisek. Na základě pohlaví můžeme říct, že podíl ekonomicky aktivních na celkovém počtu osob starších 15 let je obecně vyšší u mužů, a to bez ohledu na sledovanou oblast. Na venkově Olomouckého kraje měli muži celkovou míru ekonomické aktivity vyšší o 18,0 procentních bodů, ve městech vyšší o 15,2 procentních bodů. V případě venkova zaznamenal nejvýraznější rozdíl mezi mírou ekonomické aktivity mužů a žen správní obvod ORP Přerov (o 19,3 procentních bodů), relativně nejnižší rozdíl nastal ve správním obvodě ORP Šternberk (o 16,6 procentních bodů).

Při pohledu na věkovou strukturu ekonomické aktivity obyvatelstva Olomouckého kraje je patrné, že zatímco vyšší podíl ekonomicky aktivních osob mladšího věku zaznamenal venkov, relativně více ekonomicky aktivních osob staršího věku pocházelo z měst. Podle údajů SLDB 2001 byla téměř polovina všech na venkově žijících osob ve věku 15 – 24 let ekonomicky aktivních. Nadpoloviční většiny bylo v tomto ohledu dosaženo na venkově správních obvodů ORP Šternberk, Šumperk, Mohelnice, Olomouc a Přerov. Ekonomicky nejaktivnější byly osoby ve věku 25 – 54 let, jejichž míra ekonomické aktivity rezonovala kolem hranice 90 %. Nejvyšší podíl ekonomicky aktivních osob ve věku 25 – 54 let zaregistroval venkov správních obvodů Lipník nad Bečvou (91,9 %) a Olomouc (90,8 %).

Relativně nejvíce osob ve věku 55 – 64 let, kteří byli ekonomicky aktivní, zaznamenal správní obvod ORP Olomouc, a to jak v oblasti venkova (31,2 %), tak v oblasti měst (41,9 %). Olomoucko převyšovalo ostatní regiony v kraji rovněž z pohledu okresního. Míra ekonomické aktivity osob ve věku 55 – 64 let zde dosáhla úrovně 30,1 % na venkově a 39,9 % ve městech. Okresem s nejnižší mírou ekonomické aktivity osob ve věku 55 – 64 let byl ve městech Šumperk a na venkově Jeseník.

Tab. 3.4.3 Zaměstnané osoby podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

	Zaměstnané osoby celkem		z toho s uvedeným sektorem ekonom. činnosti		v tom sektor ekonomické činnosti (%)					
	V	M	V	M	primární		sekundární		terciární	
					V	M	V	M	V	M
Olomoucký kraj	91 966	195 822	88 932	188 779	12,0	3,3	47,2	40,5	40,9	56,3
v tom okresy:										
Jeseník	5 930	12 710	5 627	12 062	12,5	4,6	45,0	38,8	42,5	56,6
Olomouc	28 349	76 475	27 525	74 096	12,1	2,8	42,8	36,5	45,2	60,7
Prostějov	22 417	25 786	21 983	25 201	12,4	2,8	50,2	43,4	37,4	53,7
Přerov	19 586	40 029	18 877	38 605	11,6	2,8	45,5	40,9	42,8	56,3
Šumperk	15 684	40 822	14 920	38 815	11,5	4,4	53,7	46,2	34,9	49,4
v tom SO ORP:										
Hranice	6 580	8 863	6 310	8 485	13,5	2,2	45,9	39,8	40,6	58,0
Jeseník	5 930	12 710	5 627	12 062	12,5	4,6	45,0	38,8	42,5	56,6
Konice	3 513	1 372	3 445	1 352	13,5	5,6	54,9	47,6	31,7	46,7
Lipník nad Bečvou	2 949	3 631	2 788	3 489	13,0	5,4	42,1	40,0	44,8	54,5
Litovel	5 675	4 507	5 567	4 337	13,0	6,8	45,9	42,6	41,1	50,6
Mohelnice	2 568	6 197	2 458	5 980	15,3	4,4	53,9	56,5	30,8	39,2
Olomouc	15 361	58 754	14 885	56 812	8,8	2,2	41,2	34,2	50,0	63,6
Prostějov	18 904	24 414	18 538	23 849	12,2	2,7	49,3	43,2	38,5	54,1
Přerov	10 057	27 535	9 779	26 631	10,1	2,7	46,3	41,4	43,7	55,9
Šternberk	2 767	7 734	2 659	7 564	17,7	3,6	41,1	40,6	41,3	55,8
Šumperk	6 979	25 615	6 551	24 200	10,3	4,6	51,4	42,5	38,3	52,9
Uničov	4 546	5 480	4 414	5 383	18,5	5,6	45,0	50,0	36,5	44,5
Zábřeh	6 137	9 010	5 911	8 635	11,2	3,9	56,0	49,3	32,8	46,8

Podle údajů SLDB 2001 bylo v Olomouckém kraji k 1. 3. 2001 zaměstnáno 287 788 osob, přičemž necelá třetina z nich měla bydliště na venkově. Nejvíce zaměstnaných osob bydlících ve venkovském prostoru zaznamenaly správní obvody ORP Prostějov (18 904 osob), Olomouc (15 361 osob) a Přerov (10 057 osob).

Z hlediska odvětvové struktury lze obecně říct, že zatímco primární a sekundární sektor převládá z krajského i okresního pohledu u obyvatel venkova, terciární sektor dominuje u městských obyvatel. Primární sektor, tedy zemědělství, lesnictví a rybolov, představuje významné pracovní příležitosti u osob bydlících ve venkovské části kraje. K 1. 3. 2001 pracoval v tomto sektoru téměř každý osmý zaměstnanec kraje (ze zaměstnaných osob s uvedeným sektorem ekonomické činnosti) s bydlištěm na venkově. Nejširší relativní zastoupení zaměstnanců primárního sektoru žijících ve venkovském prostoru vykázaly správní obvody ORP Uničov (18,5 %), Šternberk (17,7 %) a Mohelnice (15,3 %), nejnižší relativní zastoupení zaznamenal správní obvod ORP Olomouc (8,8 %).

Rovněž zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) převládala u osob žijících na venkově Olomouckého kraje, avšak nepřevažovala tak výrazně jako v případě sektoru primárního. V sekundárním sektoru pracovala více než polovina zaměstnaných osob s uvedeným sektorem ekonomické činnosti bydlících ve venkovské části okresů Šumperk (53,7 %) a Prostějov (50,2 %). Z hlediska nižších územních celků byl nejvyšší podíl sekundárního sektoru u obyvatel venkovské části správních obvodů ORP Zábřeh (56,0 %), Konice (54,9 %), Mohelnice (53,9 %) a Šumperk (51,4 %). Jediným správním obvodem ORP, u něhož více než polovina obyvatel městského prostoru byla zaměstnána v sekundárním sektoru, byla Mohelnice (56,5 %).

Silně zastoupený terciární sektor ekonomické činnosti představoval nejširší spektrum pracovních příležitostí v celém Olomouckém kraji. Při pohledu na venkovskou část kraje, nižší podíl terciárního sektoru vykázaly pouze okresy Šumperk a Prostějov, a to díky více rozvinutým odvětvím sektoru sekundárního. V městské části kraje zaměstnával terciární sektor nejvyšší podíl obyvatel ve všech pěti okresech kraje, přičemž nejnižší relativní hodnoty dosáhl okres Šumperk (49,4 %), nejvyšší relativní hodnoty okres Olomouc (60,7 %). Ve venkovském prostoru byl terciární sektor nejrozšířenější u obyvatel správního obvodu ORP Olomouc (50,0 %), naopak nejméně rozšířený byl v oblastech s menší sítí nevýrobních odvětví, tj. ve venkovských prostorech správních obvodů ORP Zábřeh (32,8 %), Konice (31,7 %) a Mohelnice (30,8 %).

Tab. 3.4.4 Obsazená pracovní místa podle sektoru ekonomické činnosti k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

	Pracovní místa celkem		z toho s uvedeným sektorem ekonomické činnosti		v tom sektor ekonomické činnosti (%)					
	V	M	V	M	primární		sekundární		terciární	
					V	M	V	M	V	M
Olomoucký kraj	52 157	228 232	50 057	220 642	19,9	3,1	41,0	42,5	39,1	54,4
v tom okresy:										
Jeseník	4 367	13 217	4 138	12 551	16,3	4,5	43,8	40,2	39,9	55,3
Olomouc	15 042	93 488	14 498	90 770	22,0	2,6	34,9	38,5	43,0	59,0
Prostějov	12 382	31 632	12 056	30 995	21,5	2,6	43,9	47,5	34,6	49,8
Přerov	11 465	46 149	10 963	44 681	19,5	2,3	36,6	43,0	43,9	54,8
Šumperk	8 901	43 746	8 402	41 645	16,4	5,0	51,4	47,8	32,2	47,3
v tom SO ORP:										
Hranice	4 467	10 689	4 245	10 293	19,9	1,5	43,4	44,8	36,7	53,7
Jeseník	4 367	13 217	4 138	12 551	16,3	4,5	43,8	40,2	39,9	55,3
Konice	1 927	1 445	1 880	1 422	22,6	3,7	45,8	53,9	31,6	42,4
Lipník nad Bečvou	1 351	3 994	1 252	3 840	26,4	5,0	35,9	33,8	37,7	61,2
Litovel	3 610	4 479	3 520	4 323	20,6	8,3	42,3	45,6	37,1	46,1
Mohelnice	1 529	7 370	1 471	7 118	25,1	4,4	32,3	65,1	42,6	30,5
Olomouc	7 401	75 622	7 108	73 351	17,6	1,9	32,4	36,1	50,0	61,9
Prostějov	10 455	30 187	10 176	29 573	21,3	2,6	43,6	47,2	35,1	50,2
Přerov	5 647	31 466	5 466	30 548	17,6	2,2	31,6	43,5	50,8	54,3
Šternberk	1 341	7 517	1 274	7 326	31,2	4,3	37,9	40,3	30,9	55,3
Šumperk	4 370	26 741	4 067	25 264	12,5	5,1	56,9	41,1	30,6	53,8
Uničov	2 690	5 870	2 596	5 770	31,7	4,2	30,3	60,5	38,0	35,4
Zábřeh	3 002	9 635	2 864	9 263	17,5	5,0	53,4	52,6	29,1	42,4

Počet pracovních míst v členění dle sektorů ekonomické činnosti je dalším významným ukazatelem této kapitoly. V případě Olomouckého kraje bylo k 1. 3. 2001 zjištěno 280 389 obsazených pracovních pozic, z čehož 52 157 (18,6 %) bylo situováno na venkově. Nejvyšší podíl pracovních míst ve venkovském prostoru na všech pracovních místech v rámci daného okresu byl zaznamenán v okrese Prostějov (28,1 %), naopak nejnižší podíl vykázal okres Olomouc (13,9 %). Absolutně nejvíce obsazených pracovních pozic se nacházelo na venkově správního obvodu ORP Prostějov (10 455 míst) a Olomouc (7 401 míst), více než třetina pracovních míst venkovského prostoru Olomouckého kraje tak náležela právě těmto správním obvodům.

Přes 96,5 % všech pracovních míst v Olomouckém kraji připadalo k 1. 3. 2001 na místa s uvedeným sektorem ekonomické činnosti. V primární sféře dominovaly pracovní pozice situované na venkově. Zatímco v městském prostoru připadalo v krajském měřítku na primární sektor pouze 3,1 % pracovních míst (tj. 6 780 míst), ve venkovském prostoru celých 19,9 % (tj. 9 975 míst). V relativním pohledu bylo nejvíce pracovních pozic obsazeno na venkově správních obvodů ORP Uničov (31,7 %) a Šternberk (31,2 %), zcela nejméně pak na venkově správního obvodu ORP Šumperk (12,5 %).

V sekundárním sektoru byla z krajského hlediska situace vyrovnaná, z pohledu nižších územních celků však výrazně odlišná. V okresech Jeseník a Šumperk převládala pracovní místa sekundární sféry ve venkovském prostoru, v okresech Olomouc, Prostějov a Přerov byl větší podíl obsazených pozic téhož druhu v prostoru měst. Správními obvody ORP s nejširším relativním zastoupením pracovních míst v sekundárních odvětvích byly Šumperk (56,9 %) a Zábřeh (53,4 %) v oblasti venkova, Mohelnice (65,1 %) a Uničov (60,5 %) v oblasti měst.

Zatímco v primární sféře dominovaly pracovní pozice na venkově, v terciární sféře převažovala pracovní místa ve městech. Nejvýraznější rozdíl v relativním vyjádření pracovních míst terciárního sektoru mezi venkovským a městským prostorem zaznamenal okres Olomouc (rozdíl 16,0 procentních bodů), jenž zároveň disponoval nejširší sítí terciárních míst ve městech mezi všemi okresy Olomouckého kraje. Relativně nejvyšší počet obsazených pozic terciárního sektoru zaregistrovaly ve venkovském prostoru správní obvody ORP Přerov (50,8 %) a Olomouc (50,0 %), které svými hodnotami výrazně předčily dosažené výsledky většiny správních obvodů kraje.

Tab. 3.4.5 Míra nezaměstnanosti a vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

v %

	Míra nezaměstnanosti				Podíly vybraných skupin uchazečů o zaměstnání na uchaz. celkem					
	muži		ženy		dosažitelní		ženy		osoby se zdravotním postižením	
	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M
Olomoucký kraj	6,19	5,89	9,00	7,25	94,5	94,8	53,0	51,8	18,5	16,4
v tom okresy:										
Jeseník	14,36	8,21	17,03	10,06	96,5	95,4	47,7	50,7	14,6	16,0
Olomouc	5,72	5,18	7,96	6,14	95,0	95,6	51,5	50,8	18,4	16,6
Prostějov	3,71	3,43	7,20	5,34	91,1	91,7	60,1	57,6	21,5	18,9
Přerov	6,30	7,04	8,73	8,75	95,7	96,1	51,6	52,0	17,2	14,0
Šumperk	7,09	6,86	10,54	8,23	93,9	93,2	54,0	51,1	20,0	17,7
v tom SO ORP:										
Hranice	4,73	5,25	8,08	8,05	97,9	99,2	57,1	57,2	21,9	13,9
Jeseník	14,36	8,21	17,03	10,06	96,5	95,4	47,7	50,7	14,6	16,0
Konice	4,67	3,57	10,23	7,88	91,5	96,6	62,4	63,6	15,0	17,0
Lipník nad Bečvou	7,86	10,95	10,21	12,20	95,3	95,7	50,3	48,7	13,3	12,6
Litovel	5,44	4,73	8,03	6,86	93,9	97,0	52,6	52,8	17,1	14,2
Mohelnice	7,86	6,59	12,01	8,03	96,5	96,3	54,5	51,4	21,5	18,6
Olomouc	4,83	4,74	6,25	5,43	94,6	95,1	49,9	50,5	17,0	15,2
Prostějov	3,53	3,42	6,63	5,20	91,0	91,3	59,4	57,2	23,2	19,0
Přerov	6,85	7,07	8,70	8,51	94,7	95,4	49,3	51,3	16,2	14,2
Šternberk	6,82	7,41	9,85	8,76	95,0	95,7	52,3	50,1	21,7	22,6
Šumperk	7,68	7,01	10,38	8,34	92,8	91,8	51,7	51,1	19,3	18,3
Uničov	8,25	6,82	12,20	9,30	96,7	98,1	53,1	53,0	20,3	18,6
Zábřeh	6,07	6,62	10,09	8,03	94,0	95,5	56,7	51,1	20,2	15,1

Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky činila k 31. 12. 2008 míra registrované nezaměstnanosti v Olomouckém kraji 6,87 %. Zatímco na venkově dosáhla hranice 7,41 %, ve městech činila 6,52 %. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v kraji v souladu s celorepublikovým trendem zaznamenána u žen ve venkovském prostoru (9,00 %), nejnižší míra nezaměstnanosti naopak náležela mužům v městském prostoru (5,89 %).

Jak z hlediska krajského a okresního, tak v případě správních obvodů obcí s rozšířenou působností Olomouckého kraje, byla míra nezaměstnanosti na konci roku 2008 vyšší u žen, a to v obou sledovaných prostorech. Nejpatrnější rozdíl v nezaměstnanosti mezi oběma pohlavími vykázal venkov okresů Prostějov (3,49 procentních bodů) a Šumperk (3,45 procentních bodů), nejnižší rozdíl zaregistrovala města okresu Olomouc (0,96 procentních bodů). Při pohledu na správní obvody byl největší rozdíl mezi mírou nezaměstnanosti mužů a žen v Konicích, kdy ve venkovské oblasti činil 5,56 procentních bodů, ve městě pak 4,31 procentních bodů. Nejvyrovnanější situace nastala v tomto ohledu ve správním obvodu ORP Olomouc. Absolutně nejvyšší míra nezaměstnanosti byla evidována u žen na venkově správního obvodu ORP Jeseník (17,03 %), naopak nejnižší hodnota u mužů ve městech správního obvodu ORP Prostějov (3,42 %). Z toho je patrné, že extrémní hodnoty vykázaly oblasti s tradičně vysokou, resp. nízkou mírou nezaměstnanosti v Olomouckém kraji.

Od poloviny roku 2004 vychází výpočet nezaměstnanosti z tzv. dosažitelných uchazečů, tedy z evidovaných uchazečů, kteří mohou při nabídce vhodného pracovního místa bezprostředně nastoupit do zaměstnání. Jejich podíl byl k 31. 12. 2008 ve venkovském i městském prostoru Olomouckého kraje vzácně vyrovnaný. Nejvyšší zastoupení dosažitelných uchazečů měl ve venkovské i městské oblasti správní obvod ORP Hranice, naopak nejnižší podíl dosažitelných uchazečů vykázal v obou oblastech správní obvod ORP Prostějov. Nejvíce žen evidovaných na úřadech práce zaznamenal na venkově i ve městech okres Prostějov a jeho správní obvod ORP Konice. Nejméně nezaměstnaných žen pocházelo z venkova správního obvodu ORP Jeseník (47,7 %) a z městského prostoru správního obvodu ORP Lipník nad Bečvou (48,7 %).

Podíl uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením na celkovém počtu všech uchazečů byl u venkovské oblasti Olomouckého kraje vyšší o 2,1 procentních bodů. Největší zastoupení zdravotně postižených uchazečů vykázal venkov okresu Prostějov. Za plně invalidní, částečně invalidní nebo zdravotně znevýhodněné bylo uznáno 23,2 % uchazečů z venkova správního obvodu ORP Prostějov.

Tab. 3.4.6 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

	Podíl vybraných skupin uchazečů o zam. na uchaz. celkem (%)								Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání (dny)	
	osoby ve věku				podle délky evidence na ÚP					
	do 25 let		50 a více let		do 6 měsíců		1 rok a více		V	M
	V	M	V	M	V	M	V	M		
Olomoucký kraj	15,9	16,6	30,6	30,9	62,8	56,8	21,3	23,0	438	536
v tom okresy:										
Jeseník	13,0	13,4	33,6	34,2	64,9	57,7	19,3	21,9	361	435
Olomouc	18,4	17,7	29,2	32,1	68,6	64,5	16,8	16,0	352	358
Prostějov	14,4	13,3	29,1	30,2	65,7	61,2	20,0	24,9	356	445
Přerov	16,0	16,1	31,0	29,1	55,3	45,8	25,9	29,2	563	786
Šumperk	15,8	17,9	31,1	29,9	58,5	55,4	25,2	26,2	555	598
v tom SO ORP:										
Hranice	14,4	15,1	32,4	32,4	62,2	52,9	27,3	30,2	441	582
Jeseník	13,0	13,4	33,6	34,2	64,9	57,7	19,3	21,9	361	435
Konice	14,1	18,2	29,1	34,1	68,0	67,0	19,9	29,5	313	275
Lipník nad Bečvou	15,5	12,6	29,4	29,3	57,9	42,9	24,1	30,1	589	796
Litovel	17,3	19,8	30,9	29,0	72,8	71,6	17,1	14,5	244	265
Mohelnice	17,0	18,8	26,4	32,2	66,0	60,4	20,5	15,0	500	491
Olomouc	18,1	17,3	27,2	31,4	72,8	66,1	14,0	14,1	278	316
Prostějov	14,5	13,0	29,1	30,0	65,1	60,8	20,0	24,6	368	456
Přerov	17,0	17,1	30,9	28,2	50,9	44,6	25,9	28,8	615	836
Šternberk	21,7	19,5	28,5	32,9	63,3	58,2	21,7	20,7	478	440
Šumperk	16,1	17,9	32,0	29,5	48,3	52,7	29,7	27,2	669	616
Uničov	18,2	16,7	31,9	37,5	60,4	58,1	19,0	22,5	509	577
Zábřeh	14,8	17,2	32,2	29,9	68,5	60,4	21,7	30,4	429	614

Podle věkové struktury uchazečů lze dále okomentovat zastoupení problematických a ohrožených skupin, hledajících své profesní uplatnění, na trhu práce. Na základě výsledků z konce roku 2008 byl v průměru každý šestý uchazeč evidovaný na úřadech práce Olomouckého kraje ve věku do 25 let a téměř každý třetí ve věku nad 50 let. Vyšší podíl mladších osob bez zaměstnání vykázal venkov okresu Olomouc (18,4 %), z hlediska nižších územních celků pak venkov správního obvodu ORP Šternberk (21,7 %). Vyšší zaměstnanost mladší populace a tudíž její nižší zastoupení na úřadech práce zaznamenalo ve venkovském i městském prostoru Jesenicko. Zatímco mladší generace trpí všeobecným nedostatkem praxe a potřebných zkušeností, handicapem starší populace zůstává nízká flexibilita na změny pracovního trhu. Vysokou, více než třetinovou, nezaměstnanost osob starších 50 let zaregistroval okres Jeseník, a to jak na venkově, tak ve městech. Nejvyšší podíl starších osob bez zaměstnání vykázal venkov správního obvodu ORP Jeseník (33,6 %) a města správního obvodu ORP Uničov (37,5 %).

Jedním z klíčových ukazatelů, který vypovídá o rovnováze mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, je délka evidence neumístěných uchazečů na úřadech práce. Nadpoloviční většina všech neumístěných uchazečů o zaměstnání v Olomouckém kraji byla k 31. 12. 2008 evidována kratší dobu než 6 měsíců, přičemž rychleji se do pracovního procesu vraceli obyvatelé venkova. Evidenci úřadů práce opustilo ve lhůtě do 6 měsíců více než 70,0 % uchazečů z venkova správních obvodů ORP Litovel a Olomouc, naopak na venkově správního obvodu ORP Šumperk jich bylo pouze 48,3 %. V městském prostoru Olomouckého kraje byly rozdíly ještě výraznější. Nejvyšší podíl uchazečů s délkou evidence do 6 měsíců zaznamenal městský prostor správního obvodu ORP Litovel (71,6 %), nejnižší podíl náležel městské oblasti správního obvodu ORP Lipník nad Bečvou (42,9 %).

Více než pětina registrovaných uchazečů byla zařazena mezi dlouhodobě nezaměstnané, neboť délka jejich evidence přesáhla jeden rok. Nejnižší podíl dlouhodobě nezaměstnaných vykázal v obou sledovaných prostorech okres Olomouc, relativně nejvíce dlouhodobě nezaměstnaných měl okres Přerov. Mezi oblastmi s nejvyšším zastoupením dlouhodobě nezaměstnaných patří venkov správního obvodu ORP Šumperk, kde k 31. 12. 2008 dosáhl podíl uchazečů s délkou evidence nad 1 rok 29,7 %. Průměrná délka evidence činila v tomto obvodu 669 dnů (22 měsíců) a byla mezi venkovskými obcemi všech správních obvodů v kraji nejvyšší. Vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných vykázala také města správních obvodů ORP Zábřeh (30,4 %), Hranice (30,2 %) a Lipník nad Bečvou (30,1 %). Průměrně nejvyšší délka evidence všech uchazečů o zaměstnání však náležela uchazečům z městského prostoru správního obvodu ORP Přerov, kde dosáhla úrovně 836 dnů (27,5 měsíce).